

APSTIPRINĀTI
Latvijas Centrālā depozitārija padomes sēdē
2004.gada 23.janvārī

Ar grozījumiem, kas apstiprināti
LCD valdes sēdē
2009. gada 17. decembrī

**Latvijas Centrālā depozitārija noteikumi Nr.3
“Par finanšu instrumentu uzskaiti”**

Latvijas Centrālā depozitārija (turpmāk tekstā – LCD) noteikumi “Par finanšu instrumentu uzskaiti” (turpmāk tekstā – Noteikumi) nosaka finanšu instrumentu uzskaites kārtību LCD. Noteikumi izstrādāti, pamatojoties uz Finanšu instrumentu tirgus likuma (turpmāk tekstā – Likuma) 92.panta ceturto daļu un 94. panta otrās daļas pirmo, piekto, sesto un astoto punktu.
(ar grozījumiem, kas apstiprināti 2009. gada 17. decembrī un stājas spēkā 2010. gada 1. janvārī)

1. Noteikumos lietotie termini

- 1.1. Noteikumos lietotie termini un jēdzieni, kas nav skaidroti, atbilst Likumā un LCD noteikumos Nr.1 „Par dalībniekiem” un LCD noteikumos Nr. 2 “Par finanšu instrumentu iegrāmatošanu un finanšu instrumentu notikumu izpildi” lietotajiem terminiem un jēdzieniem.
- 1.2. Dereģistrācija – finanšu instrumentu uzskaites pārvietošana no sākotnējā reģistra (turpmāk arī – SR) vai LCD kārtotā reģistra uz finanšu instrumentu kontiem, kuri atvērti pie LCD dalībniekiem.
- 1.3. Piegāde par samaksu (delivery versus payment - DVP) – norēķinu veids finanšu instrumentu darījumiem, kurā finanšu instrumentu norēķini notiek tad un tikai tad, ja notiek ar tiem saistītie naudas norēķini.
- 1.4. Grāmatojuma datums - datums, ar kuru tiek iegrāmatota ar finanšu instrumentiem saistīta operācija.
- 1.5. Tiešais konts – personai piederošo finanšu instrumentu uzskaitē LCD kārtotajā reģistrā, kuru LCD veic saskaņā ar emitenta vai finanšu instrumentu īpašnieka sniegto informāciju. Par tiešo kontu tiek uzskatīts arī ieraksts Sākotnējā reģistrā par katrā Sākotnējā reģistrā iekļautai personai piederošo finanšu instrumentu skaitu.

(ar grozījumiem, kas apstiprināti 2009. gada 17. decembrī un stājas spēkā 2010. gada 1. janvārī)

2. Vispārīgie noteikumi

- 2.1. Noteikumi nosaka kārtību, kādā:
    - 2.1.1. LCD un LCD dalībnieki uzskaita LCD iegrāmatotus finanšu instrumentus;
    - 2.1.2. LCD un LCD dalībnieki veic grāmatojumus ar LCD iegrāmatotiem finanšu instrumentiem;
    - 2.1.3. LCD kārtotā Sākotnējo reģistru;
    - 2.1.4. LCD uzskaita LCD iegrāmatotus finanšu instrumentus, kuru uzskaiti neregulē Likums.
- (ar grozījumiem, kas apstiprināti 2009. gada 17. decembrī un stājas spēkā 2010. gada 1. janvārī)
- 2.2. LCD dalībniekiem speciālajā statusā, kā arī Latvijas valsts un pašvaldību emitētajiem finanšu instrumentiem var piemērot no šiem noteikumiem atšķirīgu uzskaites un norēķinu kārtību, ja tas noteikts attiecīgos Latvijas Republikas normatīvajos aktos un/vai to paredz savstarpēja rakstiska vienošanās.
(ar grozījumiem, kas apstiprināti 2009. gada 17. decembrī un stājas spēkā 2010. gada 1. janvārī)
  - 2.3. LCD iesniedzamo dokumentu kopijas noformē atbilstoši Latvijas Republikas normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai.

- 2.4. Informācijas apmaiņa starp LCD un LCD dalībnieku notiek elektroniskā formā un saskaņā ar LCD noteikumos nr. 11 "Par datu apmaiņu" noteikto kārtību.
- 2.5. Ar finanšu instrumentu pārvedumiem saistīto grāmatojumu atspoguļošanai izmanto LCD dalībnieku, finanšu instrumentu kontu un pārveduma uzdevuma veidu klasifikatoru atbilstoši LCD noteikumiem nr.11 "Par datu apmaiņu".

3. Divu līmeņu dematerializētu finanšu instrumentu uzskaites sistēma

- 3.1. LCD finanšu instrumentus uzskaita tikai dematerializētā formā. LCD finanšu instrumentu uzskaites sistēmā finanšu instrumenti glabājas skriptuālu iegrāmatojumu veidā finanšu instrumentu uzskaites kontos.
- 3.2. Ja finanšu instrumentu emitents vai ieguldītājs vēlas LCD finanšu instrumentu uzskaites sistēmā uzskaitīt materializētā formā izlaistus finanšu instrumentus, pirms iegrāmatošanas LCD, jāveic to imobilizācija. Imobilizācijas kārtību nosaka savstarpējā līgumā, kas noslēgts starp LCD un finanšu instrumentu emitentu un ieguldītāju.
- 3.3. Finanšu instrumentu uzskaiti kārtot LCD un LCD dalībnieki. Kopējo finanšu instrumentu uzskaites sistēmu veido divi uzskaites līmeņi:

3.3.1. LCD kārtojamā uzskaitē - emisijas konti, LCD dalībnieku korespondējošie konti LCD un tiešie konti LCD;

3.3.2. LCD dalībnieku kārtojamā uzskaitē - korespondējošie finanšu instrumentu konti LCD un LCD dalībnieka klientu finanšu instrumentu konti.

(ar grozījumiem, kas apstiprināti 2009. gada 17. decembrī un stājas spēkā 2010. gada 1. janvārī)

3.4. LCD iegrāmatotu finanšu instrumentu īpašuma tiesību pierādījums ir iegrāmatojums finanšu instrumentu īpašnieka kontā vai tiešajā kontā uz attaisnojuma dokumentu pamata.

(ar grozījumiem, kas apstiprināti 2009. gada 17. decembrī un stājas spēkā 2010. gada 1. janvārī)

3.5. Ja LCD dalībnieks atvēris nominālo kontu personai, kuras turējumā atrodas finanšu instrumenti, finanšu instrumentu īpašuma tiesību pierādījums ir iegrāmatojums finanšu instrumentu īpašnieka kontā, kurš atvērts pie personas, kuras turējumā atrodas finanšu instrumenti, uz attaisnojuma dokumentu pamata.

4. LCD dalībnieku kārtotā finanšu instrumentu uzskaitē un finanšu instrumentu norēķinu organizēšana

4.1. LCD dalībnieka kārtotās finanšu instrumentu uzskaites mērķis ir:

4.1.1. nodrošināt finanšu instrumentu īpašnieku īpašuma tiesību pierādījumu;

4.1.2. nodrošināt personu turējumā esošu finanšu instrumentu uzskaiti.

(ar grozījumiem, kas apstiprināti 2009. gada 17. decembrī un stājas spēkā 2010. gada 1. janvārī)

4.2. LCD dalībnieka kārtotās finanšu instrumentu uzskaites pamatprincipi ir:

4.2.1. attaisnojuma dokumentu nepieciešamība - katru operāciju ar finanšu instrumentiem un ierakstus uzskaites dokumentos veic tikai uz attaisnojuma dokumentu pamata. LCD dalībnieks katru attaisnojuma dokumentu glabā vismaz 10 gadus;

4.2.2. divkāršais ieraksts - katra operācija ar finanšu instrumentiem fiksējama ar ierakstiem divos finanšu instrumentu kontos. Viens ieraksts izdarāms viena konta debeta pusē, otrs - cita konta

kredīta pusē. Ieraksti abos kontos izdarāmi vienlaicīgi un abos kontos grāmatojumi izdarāmi par vienādu finanšu instrumentu skaitu;

4.2.3. grāmatojuma veikšana finanšu instrumentu kontā, pamatojoties uz saņemtajiem attaisnojuma dokumentiem - jebkuras operācijas, kas rada vai maina tiesības uz finanšu instrumentiem, LCD dalībnieks iegrāmato sava klienta finanšu instrumentu kontā pie LCD dalībnieka ar to pašu grāmatojuma datumu, kurā operācija iegrāmatota LCD. LCD dalībnieks ir atbildīgs par grāmatojumu veikšanu attiecīgajā finanšu instrumentu kontā. Tikai uz attaisnojuma dokumentu pamata izdarītie ieraksti finanšu instrumentu kontos ir pierādījums, ka LCD dalībnieka klienta finanšu instrumentu kontā iegrāmatotie finanšu instrumenti pieder attiecīgajam klientam vai ir tā turējumā.

(ar grozījumiem, kas apstiprināti 2009. gada 17. decembrī un stājas spēkā 2010. gada 1. janvārī)

4.2.4. vienlaicīga finanšu instrumentu un naudas norēķinu iegrāmatošana - finanšu instrumentu piegāde par samaksu (delivery versus payment – DVP) gadījumā katrs ar naudas norēķiniem saistīts ieraksts finanšu instrumentu kontā, tiek izdarīts līdzveidoši ar grāmatojumiem naudas kontā.

4.2.5. atvietojamu finanšu instrumentu kopumu atsevišķa uzskaitē – finanšu instrumentus uzskaita atsevišķi pa atvietojamu finanšu instrumentu kopumiem.

4.2.6. finanšu instrumentu uzskaites grupēšana – LCD dalībnieku finanšu instrumentu uzskaitē un tās korespondējošos kontus LCD grupē atsevišķi:

4.2.6.1. LCD dalībnieka klientu īpašumā un turējumā esošiem finanšu instrumentiem;

4.2.6.2. LCD dalībnieka paša īpašumā esošiem finanšu instrumentiem;

4.2.6.3. veicot cita LCD dalībnieka finanšu instrumentu uzskaiti, LCD dalībnieks to kārtā atsevišķi;

4.2.6.4. LCD ir tiesīgs citos LCD noteikumos noteikt papildu prasības finanšu instrumentu uzskaites grupēšanā.

4.2.7. minimālais kontu plāns - katrs LCD dalībnieks ievēro kontu plānu, kas noteikts šajos Noteikumos. LCD dalībnieks, ja nepieciešams, var papildināt minimālo kontu plānu. Minimālo kontu plānu, kas jāievēro visiem LCD dalībniekiem, uzskaitot finanšu instrumentus, veido trīs kontu grupas ar apakšgrupām:

1. grupa - individuālie konti:

1.1. kontu apakšgrupa - individuālie finanšu instrumentu konti;

1.2. kontu apakšgrupa - individuālie apgrūtinātie finanšu instrumentu konti;

2. grupa - ar LCD korespondējošie finanšu instrumentu konti:

2.1. kontu apakšgrupa - ar LCD korespondējošie konti;

2.2. kontu apakšgrupa - finanšu instrumenti operācijās LCD;

3. grupa - citi konti:

3.1. kontu apakšgrupa - atlikto operāciju konti:

3.1.1. neiedalītie finanšu instrumenti;

3.1.2. operācijās neiesaistītie finanšu instrumenti;

3.1.3. finanšu instrumenti aizkavētajos norēķinos;

3.1.4. pārbaudē esošie finanšu instrumenti;

3.2. kontu apakšgrupa - dažādu kļūdu konti.

(ar grozījumiem, kas apstiprināti 2009. gada 17. decembrī un stājas spēkā 2010. gada 1. janvārī)

4.2.8. Grāmatvedības uzskaites dokumentu glabāšana - visus LCD dalībnieka finanšu instrumentu grāmatvedības dokumentus LCD dalībnieks glabā vismaz 10 gadus.

(ar grozījumiem, kas apstiprināti 2009. gada 17. decembrī un stājas spēkā 2010. gada 1. janvārī)

4.3. LCD dalībnieku kārtotās finanšu instrumentu uzskaites pamatdokumenti ir:

- 4.3.1. operāciju žurnāls;
- 4.3.2. bilance;
- 4.3.3. galvenā grāmata.

4.4. Katrs LCD dalībnieks kārtot operāciju žurnālu, kurā reģistrē visas finanšu instrumentu kontos veiktās operācijas. LCD dalībnieks, kārtot operāciju žurnālu, ievēro, ka:

(ar grozījumiem, kas apstiprināti 2009. gada 17. decembrī un stājas spēkā 2010. gada 1. janvārī)

- 4.4.1. to kārtot atsevišķi pa atvietojamu finanšu instrumentu kopumiem;
- 4.4.2. tas var būt sadalīts pa operāciju veidiem;
- 4.4.3. ierakstus tajā, norādot to veikšanas brīdi, izdara uz attaisnojuma dokumentu pamata;
- 4.4.4. tajā fiksē katru ar finanšu instrumentiem veikto operāciju;
- 4.4.5. ierakstus tajā izdara hronoloģiskā secībā;
- 4.4.6. ierakstus tajā izdara grāmatojuma datumā;
- 4.4.7. tajā norāda:
  - a) operācijas nosaukumu un kodu;
  - b) operācijā iesaistīto finanšu instrumentu ISIN kodu;
  - c) operācijā iesaistīto finanšu instrumentu daudzumu;
  - d) kontu, no kura finanšu instrumenti tiek norakstīti (debeta konts);
  - e) kontu, kurā finanšu instrumenti tiek ieskaitīti (kredīta konts);
  - f) operācijas numuru;
  - g) operācijas datumu.

4.5. Katrs LCD dalībnieks nodrošina bilanci un finanšu instrumentus atspoguļo debeta un kredīta kontos. LCD dalībnieks, kārtot bilanci, ievēro, ka:

- 4.5.1. tajā uzrāda finanšu instrumentu skaitu debeta kontos un kredīta kontos;
- 4.5.2. tajā vienmēr atspoguļo līdzsvaru starp debeta un kredīta kontiem (finanšu instrumentu skaitam debeta kontos summāri jāsakrīt ar skaitu kredīta kontos);
- 4.5.3. to sagatavo par katru to dienu, kad ir veiktas operācijas ar finanšu instrumentiem;
- 4.5.4. to katram atvietojamu finanšu instrumentu kopumam sagatavo atsevišķi;
- 4.5.5. to katrai finanšu instrumentu īpašnieku kategorijai (LCD dalībnieka klientu īpašumā un turējumā esoši finanšu instrumenti, LCD dalībnieka īpašumā esoši finanšu instrumenti, u.c.) sagatavo atsevišķi.

(ar grozījumiem, kas apstiprināti 2009. gada 17. decembrī un stājas spēkā 2010. gada 1. janvārī)

4.6. LCD dalībnieks kārtot finanšu instrumentu galveno grāmatu, kurā ir reģistrēti visi finanšu instrumentu konti, kuru uzskaiti kārtot LCD dalībnieks. LCD dalībnieks, kārtot galveno grāmatu, ievēro, ka:

- 4.6.1. katram finanšu instrumentu kontam un katram atvietojamu finanšu instrumentu kopumam izveido atsevišķu uzskaites reģistru;
- 4.6.2. uzskaites reģistrā uzrāda finanšu instrumentu daudzumu kontā katra perioda sākumā;
- 4.6.3. uzskaites reģistrā fiksē katra ar finanšu instrumentiem veikto operāciju vai darbību perioda laikā, norādot:
  - a) operācijas nosaukumu un kodu;
  - b) operācijā iesaistīto finanšu instrumentu ISIN kodu;
  - c) operācijā iesaistīto finanšu instrumentu daudzumu;
  - d) kontu, no kura finanšu instrumenti tiek norakstīti (debeta kontu);

- e) kontu, kurā finanšu instrumenti tiek ieskaitīti (kredīta kontu);
- f) operācijas numuru;
- g) operācijas datumu.

4.6.4. visas operācijas vai darbības ar finanšu instrumentiem periodā uzskaita hronoloģiskā secībā;

4.6.5. perioda beigās uzrāda finanšu instrumentu daudzumu kontos;

4.6.6. finanšu instrumentu daudzums debeta kontos summāri ir vienāds ar finanšu instrumentu daudzumu kredīta kontos.

4.7. Vispārējās finanšu instrumentu uzskaites un norēķinu prasības LCD dalībniekam:

4.7.1. Katrs LCD dalībnieks apraksta savu finanšu instrumentu uzskaites un norēķinu organizāciju. LCD ir tiesīgs pieprasīt LCD dalībniekam uzrādīt šādu aprakstu, kā arī pārbaudīt, vai LCD dalībnieks darbojas saskaņā ar šo aprakstu;

4.7.2. LCD dalībnieks, neatkarīgi no tā prasījumiem pret klientu, ir atbildīgs par finanšu instrumentu piegādes par samaksu (delivery versus payment – DVP) norēķinu veikšanu norādītajā termiņā;

4.7.3. LCD dalībnieks bez finanšu instrumentu konta īpašnieka piekrišanas nedrīkst izmantot attiecīgajā finanšu instrumentu kontā iegrāmatotos finanšu instrumentus norēķiniem savā vai trešo personu vārdā;

4.7.4. saņemot uzdevumu no finanšu instrumentu konta īpašnieka, LCD dalībnieks reģistrē to saņemšanas datumu un pārbauda šī uzdevuma pareizību;

4.7.5. pēc finanšu instrumentu konta īpašnieka pieprasījuma izsniedz dokumentu, kas apliecina, vai finanšu instrumenti ir kontā īpašnieka īpašumā vai turējumā;

4.7.6. LCD dalībnieks nodrošina visu klientu finanšu instrumentu kontu un visu finanšu instrumentu operāciju centralizētu uzskaiti. LCD dalībnieks nav tiesīgs atvērt korespondējošos finanšu instrumentu kontus savām teritoriālajām struktūrvienībām.

(ar grozījumiem, kas apstiprināti 2009. gada 17. decembrī un stājas spēkā 2010. gada 1. janvārī)

4.8. Prasības LCD dalībnieka darbiniekiem:

4.8.1. vismaz diviem LCD dalībnieka darbiniekiem ir spēkā esošās LCD profesionālās apliecības;

4.8.2. LCD dalībnieks nosaka, kura struktūrvienība un kuri tās darbinieki ir atbildīgi par finanšu instrumentu uzskaiti un ar tiem saistītajiem norēķiniem;

4.8.3. LCD dalībnieks ir izstrādājis aprakstu par finanšu starpnieka struktūrvienību, kura veic finanšu instrumentu kontu atvēršanu, turēšanu un apkalpošanu. Šajā aprakstā shematiski atspoguļo LCD dalībnieka darbinieku finanšu instrumentu uzskaites un ar to saistīto norēķinu pienākumu un atbildības sadali, kā arī norāda darbiniekus, kuri ir tiesīgi veikt ierakstus finanšu instrumentu uzskaites dokumentos (operāciju žurnālā un galvenajā grāmatā);

4.8.4. LCD ir tiesīgs pieprasīt LCD dalībniekam uzrādīt 4.8.3.punktā minēto aprakstu, kā arī pārbaudīt, vai LCD dalībnieks darbojas saskaņā ar šo aprakstu.

4.9. Tehniskās prasības LCD dalībniekam:

4.9.1. LCD dalībnieks organizē datu apstrādes sistēmas, kas nodrošina finanšu instrumentu uzskaiti un ar tiem saistītos norēķinus saskaņā ar šiem un citiem LCD noteikumiem;

4.9.2. minimālās prasības automatizētajām datu apstrādes sistēmām, to tehniskajiem līdzekļiem, kā arī datu apmaiņas veidiem un formātiem nosaka LCD noteikumi nr.11 "Par datu apmaiņu";

4.9.3. LCD dalībnieks izstrādā finanšu instrumentu uzskaiti un norēķiniem izmantojamās programmatūras aprakstu;

4.9.4. LCD dalībnieks nodrošina datu apstrādes drošumu, kā arī novērš iespēju nesankcionēti piekļūt finanšu instrumentu grāmatvedības datiem, šim nolūkam izstrādājot aprakstu par finanšu instrumentu uzskaites un norēķinu datu bāzes aizsardzību;

4.9.5. LCD ir tiesīgs pieprasīt LCD dalībniekam uzrādīt 4.9.3. – 4.9.4. punktos minētos aprakstus, kā arī pārbaudīt, vai LCD dalībnieks darbojas saskaņā ar šiem aprakstiem.

4.10. Iekšējās kontroles (audīta) prasības LCD dalībniekam:

4.10.1. LCD dalībnieks izstrādā aprakstu par finanšu instrumentu uzskaiti un norēķinu iekšējo kontroli (audītu);

4.10.2. LCD dalībnieks veic nepieciešamos iekšējās kontroles pasākumus tā klientu īpašumā un turējumā esošo finanšu instrumentu drošībai, balstoties uz 4.10.1. punktā minēto dokumentu; *(ar grozījumiem, kas apstiprināti 2009. gada 17. decembrī un stājas spēkā 2010. gada 1. janvārī)*

4.10.3. LCD dalībnieks veic kārtējo un pēkšņo revīziju, kā arī finanšu instrumentu uzskaites un norēķinu detalizētu dokumentālu revīziju. Izdarot revīziju, ir jāpārbauda finanšu instrumentu uzskaites atbilstība LCD noteikumiem un LCD dalībnieka finanšu instrumentu uzskaites un norēķinu aprakstam. Par katru finanšu instrumentu uzskaites dokumentālo revīziju informē LCD dalībnieka vadību;

4.10.4. LCD ir tiesības iepazīties ar LCD dalībnieka finanšu instrumentu uzskaites un norēķinu iekšējās kontroles (audītu) veikto revīziju rezultātiem;

4.10.5. LCD ir tiesīgs pieprasīt LCD dalībniekam uzrādīt 4.10.1. punktā minēto aprakstu, kā arī pārbaudīt, vai LCD dalībnieks darbojas saskaņā ar šo aprakstu.

4.11. Minimālās prasības LCD dalībniekam, atverot finanšu instrumentu kontus finanšu instrumentu īpašniekiem un turētājiem:

4.11.1. lai finanšu instrumentu īpašnieks vai to turētājs atvērtu finanšu instrumentu kontu, viņam nepieciešams slēgt rakstisku līgumu par finanšu instrumentu konta atvēršanu un apkalpošanu ar LCD dalībnieku;

(ar grozījumiem, kas apstiprināti 2009. gada 17. decembrī un stājas spēkā 2010. gada 1. janvārī)

4.11.2. pirms līguma par finanšu instrumentu konta atvēršanu un apkalpošanu noslēgšanas vai rīkojuma veikt operāciju ar finanšu instrumentiem pieņemšanas LCD dalībniekam pārbauda:

4.11.2.1. finanšu instrumentu konta atvērējas vai rīkojuma iesniedzējas personas identitāti;

4.11.2.2. finanšu instrumentu konta atvērējas vai rīkojuma iesniedzējas personas tiesības rīkoties ar finanšu instrumentu kontu;

4.11.2.3. rīkojuma iespējamību un likumību;

4.11.2.4. LCD dalībnieks ir pilnībā atbildīgs par šo datu pārbaudi;

(ar grozījumiem, kas apstiprināti 2009. gada 17. decembrī un stājas spēkā 2010. gada 1. janvārī)

4.12. LCD dalībnieks finanšu instrumentu konta īpašniekam nodrošina vismaz šādu informāciju:

4.12.1. par katru dienu, kurā veikta viena vai vairākas operācijas ar finanšu instrumentiem, LCD dalībnieks sagatavo attiecīgā konta izrakstu, kurā ir precīzi atspoguļotas veiktās operācijas. Konta izrakstu LCD dalībnieks izsniedz pēc finanšu instrumentu konta īpašnieka pieprasījuma;

4.12.2. pēc finanšu instrumentu konta īpašnieka pieprasījuma LCD dalībnieks sagatavo un izsniedz informāciju par finanšu instrumentu kontu par pieprasījumā norādīto periodu – konta izrakstu un finanšu instrumentu portfeļa stāvokli;

4.12.3. paziņojumu, ka finanšu instrumentu iegrāmatojuma kvīts, kā arī citi dokumenti, kas izdoti uz finanšu instrumentu iegrāmatojuma pamata, nav uzskatāmi par finanšu instrumentiem;

4.12.4 par visiem finanšu instrumentu notikumiem, kā arī par faktiem un apstākļiem, kas attiecināmi uz tā īpašumā vai turējumā esošajiem finanšu instrumentiem;

4.12.5. pēc finanšu instrumentu īpašnieka pieprasījuma LCD dalībnieks izsniedz Īpašuma tiesību pierādījuma dokumentu par noteiktu laika periodu, kurā operācijas ar šiem finanšu instrumentiem netiek veiktas. Šo dokumentu var lietot, lai realizētu atsevišķus finanšu instrumentu notikumus, bet tas nav uzskatāms par finanšu instrumentu.

(ar grozījumiem, kas apstiprināti 2009. gada 17. decembrī un stājas spēkā 2010. gada 1. janvārī)

4.13. LCD dalībnieks konta izrakstā norāda vismaz šādu informāciju:

4.13.1. LCD dalībnieka rekvizītus (nosaukums, reģistrācijas numurs un reģistrācijas datums Uzņēmumu reģistrā);

4.13.2. konta īpašnieka rekvizītus (fiziskai personai - vārds, uzvārds un personas kods vai cits identifikācijas numurs, juridiskai personai - nosaukums, reģistrācijas numurs un reģistrācijas datums Uzņēmumu reģistrā);

4.13.3. konta īpašnieka adresi;

4.13.4. konta numuru;

4.13.5. periodu, par kuru kontu izraksts izsniegts;

4.13.6. datumu, kurā konta izraksts izsniegts;

4.13.7. LCD dalībnieka atbildīgās personas autorizāciju (parakstu);

4.13.8. katra atvietojamu finanšu instrumentu kopuma finanšu instrumentu daudzumu kontā perioda sākumā;

4.13.9. finanšu instrumentu cenu, ja tāda zināma;

4.13.10. katra ar finanšu instrumentiem veiktās operācijas vai darbības perioda laikā hronoloģisko secību, norādot:

a) operācijas nosaukumu un kodu;

b) operācijā iesaistīto finanšu instrumentu ISIN kodu;

c) operācijā iesaistīto finanšu instrumentu daudzumu;

d) kontu, no kura finanšu instrumenti tiek norakstīti (debeta kontu);

e) kontu, kurā finanšu instrumenti tiek ieskaitīti (kredīta kontu);

f) operācijas numuru;

g) operācijas datumu.

4.13.11. katra atvietojamu finanšu instrumentu kopuma finanšu instrumentu daudzums kontā perioda beigās.

(ar grozījumiem, kas apstiprināti 2009. gada 17. decembrī un stājas spēkā 2010. gada 1. janvārī)

4.14. LCD dalībnieks paziņojumā par finanšu instrumentu portfeļa stāvokli norāda vismaz šādu informāciju:

4.14.1. LCD dalībnieka rekvizīti (nosaukums, reģistrācijas numurs un reģistrācijas datums Uzņēmumu reģistrā);

4.14.2. konta īpašnieka rekvizīti (fiziskai personai - vārds, uzvārds un personas kods vai cits identifikācijas numurs, juridiskai personai - nosaukums, reģistrācijas numurs un reģistrācijas datums Uzņēmumu reģistrā);

4.14.3. konta īpašnieka adrese;

4.14.4. konta numurs;

4.14.5. datums, uz kuru kontu izraksts izsniegts;

4.14.6. datums, kurā konta izraksts izsniegts;

4.14.7. LCD dalībnieka atbildīgās personas autorizācija (paraksts);
4.14.8. katra atvietojamu finanšu instrumentu kopuma finanšu instrumentu daudzums kontā uz norādīto datumu;

4.14.9. finanšu instrumentu cenu, ja tāda zināma.
(ar grozījumiem, kas apstiprināti 2009. gada 17. decembrī un stājas spēkā 2010. gada 1. janvārī)

4.15. Ierakstu kārtība finanšu instrumentu kontos, kuri atvērti pie LCD dalībnieka:

4.15.1. jebkāda finanšu instrumentu kustība, kas saistīta ar ieraksta izdarīšanu LCD dalībnieka finanšu instrumentu konta debetā, var tikt izdarīta tikai ar finanšu instrumentu konta īpašnieka vai tā pilnvarotas personas rīkojumu, izņemot gadījumus, kad LCD dalībnieks labo kļūdas vai kad normatīvajos aktos noteikta cita kārtība;

4.15.2. dokuments, kas pilnvaro LCD dalībnieku klienta vārdā pirkt vai pārdot finanšu instrumentus, uzskatāms par iepriekšēju piekrišanu izdarīt ierakstus attiecīgā klienta finanšu instrumentu kontos, un šo ierakstu izdarīšanai nav nepieciešama papildu piekrišana.

(ar grozījumiem, kas apstiprināti 2009. gada 17. decembrī un stājas spēkā 2010. gada 1. janvārī)

5. LCD kārtotā finanšu instrumentu uzskaitē un finanšu instrumentu norēķinu organizēšana

5.1. Finanšu instrumentu kontus LCD jāatver visiem LCD dalībniekiem emitenta statusā un LCD dalībniekiem:

5.1.1. LCD dalībnieks emitenta statusā LCD atver emisijas kontu. Katram atvietojamu finanšu instrumentu kopumam LCD atver atsevišķu kontu;

5.1.2. LCD dalībnieks LCD atver korespondējošos kontus. Katram atvietojamu finanšu instrumentu kopumam, kuru uzskaita LCD dalībnieks, LCD atver atsevišķu korespondējošo kontu.

5.1.3. Finanšu instrumentu kontu LCD raksturo četri parametri:

5.1.3.1. ISIN kods;

5.1.3.2. LCD dalībnieka kods;

5.1.3.3. Darbības veida kods;

5.1.3.4. Konta veida kods;

5.1.4. LCD noteikumos nr.11 "Par datu apmaiņu" ir noteikta detalizēta finanšu instrumentu kontu un to parametru veidošanas un izmantošanas kārtība.

(ar grozījumiem, kas apstiprināti 2009. gada 17. decembrī un stājas spēkā 2010. gada 1. janvārī)

5.2. LCD iegrāmatoto finanšu instrumentu kustība var notikt tikai grāmatojumu veidā starp finanšu instrumentu kontiem LCD.

5.3. LCD veic grāmatojumus pēc tam, kad ir pārbaudīta operācijas iespējamība un finanšu instrumentu daudzums kontā, kas tiek debetēts.

5.4. LCD izpilda šādus finanšu instrumentu pārskaitījuma rīkojumus (operācijas):

5.4.1. vienkāršie (beznaudas) finanšu instrumentu pārskaitījumi;

5.4.2. finanšu instrumentu piegāde par samaksu (delivery versus payment – DVP) tirgus organizētāja rīkojuma gadījumā;

5.4.3. finanšu instrumentu piegāde par samaksu (delivery versus payment – DVP) LCD dalībnieka rīkojuma gadījumā;

5.4.4. ar finanšu instrumentu notikumu izpildi saistītie finanšu instrumentu pārskaitījumi;

5.4.5. kļūdu labojumi;

5.4.6. finanšu instrumentu dereģistrācija.

(ar grozījumiem, kas apstiprināti 2009. gada 17. decembrī un stājas spēkā 2010. gada 1. janvārī)

- 5.5. LCD kontrolē naudas norēķinus, ja saskaņā ar tirgus organizētāja vai LCD dalībnieka rīkojumu ir jānodrošina finanšu instrumentu piegāde par samaksu (delivery versus payment – DVP).
- 5.6. LCD kārtotās finanšu instrumentu uzskaites pamatprincipi:
- 5.6.1. LCD ir atbildīgs par visu LCD iegrāmatoto finanšu instrumentu uzskaiti;
  - 5.6.2. katram atvietojamo finanšu instrumentu kopumam LCD kārtā atsevišķu uzskaiti;
  - 5.6.3. ierakstus emisijas kontā LCD izdara uz emitenta rakstiska rīkojuma pamata;
  - 5.6.4. ierakstus LCD dalībnieka finanšu instrumentu korespondējošajos kontos LCD izdara:
    - 5.6.4.1. uz LCD dalībnieka rīkojumu pamata;
    - 5.6.4.2. uz regulētā tirgus organizētāja rīkojuma pamata;
    - 5.6.4.3. uz LCD rīkojumu pamata kļūdu labojumu un finanšu instrumentu notikumu gadījumos;
  - 5.6.5. LCD ievēro grāmatvedības divkāršā ieraksta principu - debeta pusē emisijas kontā uzskaita emitēto finanšu instrumentu kopējo emisijas apjomu - atvietojamo finanšu instrumentu kopējo skaitu, bet kredīta pusē uzskaita LCD dalībnieka korespondējošos kontos LCD esošos atvietojamos finanšu instrumentus;
  - 5.6.6. LCD seko, lai iegrāmatoto finanšu instrumentu apjoms netiktu nelikumīgi palielināts vai samazināts;
  - 5.6.7. katras dienas beigās, kad notikušas operācijas ar atvietojamiem finanšu instrumentiem, kontos, kur attiecīgie finanšu instrumenti iegrāmatoti, jāsakrīt šādām bilancēm:
    - 5.6.7.1. LCD uzskaitē - starp finanšu instrumentu skaitu attiecīgā finanšu instrumentu emisijas kontā (debets) un finanšu instrumentu skaitu LCD dalībnieku korespondējošajos kontos LCD (kredīts);
    - 5.6.7.2. LCD un LCD dalībnieku starpā - starp finanšu instrumentu skaitu LCD dalībnieka korespondējošajā kontā LCD un finanšu instrumentu skaitu ar LCD korespondējošajā kontā LCD dalībnieku uzskaitē;
    - 5.6.7.3. LCD dalībnieku uzskaitē - starp finanšu instrumentu skaitu LCD dalībnieka korespondējošajos kontos LCD un finanšu instrumentu skaitu pie LCD dalībnieka atvērtajos finanšu instrumentu īpašnieku un nominālajos kontos.
  - 5.6.8. LCD veic LCD dalībnieku uzraudzību atbilstoši LCD noteikumiem;
  - 5.6.9. LCD sagatavo konta izrakstu LCD dalībniekam par katru dienu, kad notikušas operācijas ar finanšu instrumentiem un šo operāciju rezultātā ir izdarīti ieraksti LCD dalībnieka korespondējošajā kontā.
- (ar grozījumiem, kas apstiprināti 2009. gada 17. decembrī un stājas spēkā 2010. gada 1. janvārī)*

6. Tiešo kontu atvēršana un turēšana

- 6.1. LCD tiešajos kontos iegrāmato finanšu instrumentus, kuru īpašnieki Likumā noteiktajā kārtībā nav atvēruši finanšu instrumentu kontus pie LCD dalībnieka, bet attiecīgo finanšu instrumentu emitents atvietojamo finanšu instrumentu kopumu ir reģistrējis LCD.
- (ar grozījumiem, kas apstiprināti 2009. gada 17. decembrī un stājas spēkā 2010. gada 1. janvārī)*
- 6.2. Lai finanšu instrumentus, kuri iegrāmatoti LCD, uzskaitītu tiešajos kontos, tas jāparedz līgumā, kurš noslēgts starp LCD un finanšu instrumentu emitentu par finanšu instrumentu emisijas iegrāmatošanu LCD.
- (ar grozījumiem, kas apstiprināti 2009. gada 17. decembrī un stājas spēkā 2010. gada 1. janvārī)*

- 6.3. Līgumā, kurš noslēgts starp LCD un finanšu instrumentu emitentu par finanšu instrumentu emisijas iegrāmatošanu LCD jāparedz tiešo kontu atvēršanas, turēšanas un slēgšanas nosacījumi, kā arī kārtība, kādā LCD veic operācijas ar finanšu instrumentiem tiešajos kontos.
- 6.4. Tiešo kontu atvēršanā, turēšanā un slēgšanā, ciktāl tas iespējams, LCD ievēro prasības, kas šajos noteikumos un citos LCD noteikumos noteiktas LCD dalībniekiem.

7. LCD iegrāmatotu finanšu instrumentu uzskaitē ārvalstu centrālajos depozitārijos vai finanšu instrumentu norēķinus organizējošās organizācijās

- 7.1. Lai nodrošinātu LCD iegrāmatotu finanšu instrumentu uzskaiti ārvalstu centrālajos depozitārijos vai finanšu instrumentu norēķinus organizējošās organizācijās, LCD ir tiesības atvērt nominālo kontu ārvalstu centrālajam depozitārijam vai finanšu instrumentu norēķinus organizējošajai organizācijai, noslēdzot attiecīgu līgumu. Par šāda līguma noslēgšanu LCD nekavējoties paziņo LCD dalībniekiem, regulēta tirgus organizētājiem un Komisijai.
- 7.2. Ārvalstu centrālais depozitārijs vai finanšu instrumentu norēķinus organizējošā organizācija savā finanšu instrumentu uzskaites sistēmā atver kontu, kurš korespondē ar ārvalstu centrālajam depozitārijam vai finanšu instrumentu norēķinus organizējošajai organizācijai atvērto nominālo kontu LCD un kurā uzskaita finanšu instrumentus, kuri saņemti no LCD.
- 7.3. Detalizētu finanšu instrumentu uzskaites un norēķinu kārtību, kā arī finanšu instrumentu notikumu izpildei veicamās darbības nosaka līgumā, kurš noslēgts starp LCD un ārvalstu centrālo depozitāriju vai finanšu instrumentu norēķinus organizējošo organizāciju.

8. Sākotnējais reģistrs

- 8.1. Sākotnējais reģistrs (SR) izveidojas, ja:

8.1.1. ieguldītājam ir atļauts iegādāties finanšu instrumentus sākotnējā vai otrreizējā finanšu instrumentu tirgū, neatverot finanšu instrumentu kontu (piemēram, piedaloties privatizējamo komercsabiedrību (uzņēmumu) akciju publiskajā piedāvājumā par privatizācijas sertifikātiem);

8.1.2. ja finanšu instrumentu emisiju, kurā emitētie finanšu instrumenti neatrodas publiskajā apgrozībā un kurai ir pabeigta sākotnējā izvietošana, pārveido par finanšu instrumentu emisiju, kurā emitētie finanšu instrumenti atrodas publiskajā apgrozībā un, ja uz pārveides brīdi, ieguldītājiem, kuriem pieder finanšu instrumenti, nav atvērti finanšu instrumentu konti.

(ar grozījumiem, kas apstiprināti 2009. gada 17. decembrī un stājas spēkā 2010. gada 1. janvārī)

- 8.2. Finanšu instrumentu uzskaiti SR uzsāk līdz ar finanšu instrumentu emisijas iegrāmatošanas brīdi. Finanšu instrumentu īpašnieki SR tiek reģistrēti atbilstoši emitenta iesniegtajai informācijai, iegrāmatojot finanšu instrumentus LCD. Katram atvietojamam finanšu instrumentu kopumam tiek izveidots atsevišķs SR LCD.

(ar grozījumiem, kas apstiprināti 2009. gada 17. decembrī un stājas spēkā 2010. gada 1. janvārī)

- 8.3. Emitents, kuram saskaņā ar Likumu vai ar LCD noslēgtā līguma noteikumiem ir nepieciešams nodot LCD to finanšu instrumentu īpašnieku sarakstu, kas ir ierakstāmi SR, iesniedz LCD šādu informāciju par finanšu instrumentu īpašnieku:

8.3.1. fiziskai personai - vārds, uzvārds, personas kods vai cits identifikācijas numurs, dzīves vieta un piederošo finanšu instrumentu skaits;

8.3.2. juridiskai personai – firma (nosaukums), reģistrācijas numurs un vieta, piederošo finanšu instrumentu skaits;

8.3.3. ieguldījumu fondiem – ieguldījumu fonda pārvaldošās sabiedrības nosaukums, ieguldījumu fonda nosaukums, reģistrācijas numurs, ar kuru ieguldījumu fondu reģistrējusi atbilstošā kompetentā institūcija, piederošo finanšu instrumentu skaits;

8.3.4. valsts fondēto pensiju shēmas ieguldījumu plāniem – ieguldījumu plānu pārvaldošās sabiedrības nosaukums, ieguldījumu plāna nosaukums, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras piešķirtais identifikators ieguldījumu plānam, piederošo finanšu instrumentu skaits;

8.3.5. privātajiem pensiju fondiem – pensiju fonda nosaukums, pensiju plāna nosaukums, reģistrācijas numurs, ar kuru pensiju plānu reģistrējusi atbilstošā kompetentā institūcija, piederošo finanšu instrumentu skaits.

(ar grozījumiem, kas apstiprināti 2009. gada 17. decembrī un stājas spēkā 2010. gada 1. janvārī)

8.4. SR ierakstītām personām par tiešā konta numuru tiek uzskatīts persona kods (fiziskai personai) vai reģistrācijas numurs (juridiskai personai vai ieguldījumu fondam) vai LCD piešķirtais kods (valsts fondēto pensiju shēmas ieguldījumu plānam).

(ar grozījumiem, kas apstiprināti 2009. gada 17. decembrī un stājas spēkā 2010. gada 1. janvārī)

8.5. Finanšu instrumentu pārskaitīšana starp kontiem SR nav atļauta.

(ar grozījumiem, kas apstiprināti 2009. gada 17. decembrī un stājas spēkā 2010. gada 1. janvārī)

8.6. Lai SR ierakstīta persona varētu brīvi rīkoties ar sev piederošajiem finanšu instrumentiem, personai ir jāatver finanšu instrumentu konts pie LCD dalībnieka un jādereģistrē finanšu instrumenti LCD noteikumos Nr.10 „Par finanšu instrumentu dereģistrāciju” noteiktajā kārtībā.

(ar grozījumiem, kas apstiprināti 2009. gada 17. decembrī un stājas spēkā 2010. gada 1. janvārī)

8.7. Ja laikā, kamēr finanšu instrumentus uzskaita SR, tiek izpildīti finanšu instrumentu notikumi un to izpilde ir saistīta ar SR ierakstīto personu finanšu instrumentu skaita palielināšanu vai samazināšanu, LCD veic atbilstošās izmaiņas SR vienlaicīgi ar šo izmaiņu veikšanu LCD dalībnieku uzskaitē.

(ar grozījumiem, kas apstiprināti 2009. gada 17. decembrī un stājas spēkā 2010. gada 1. janvārī)